Alice Vincentová

Přesazená

Jak nechat život znovu bujet

HOST

ALICE VINCENTOVÁ

PŘESAZENÁ

Alice Vincentová

Přesazená

Jak nechat život znovu bujet

Přeložila Tereza Rotterová

Brno 2020

Rootbound
Copyright © Alice Vincent, 2020
Cover illustration © Laila Shawa
Illustrations © Jo Dingley, 2020
Translation © Tereza Rotterová, 2020
Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2020
(elektronické vydání)
ISBN 978-80-275-0490-9 (PDF)
ISBN 978-80-275-0491-6 (ePub)
ISBN 978-80-275-0492-3 (MobiPocket)

Těm, kteří mi do rukou dali půdu a semínka

GLOSÁŘ VYBRANÝCH ROSTLIN

Mák islandský
Papaver nudicaule

Hasivka orličí
Pteridium aquilinum

Hrachor vonný
Lathyrus odoratus

Komule Davidova
Buddleja davidii

Monstera skvostná
Monstera deliciosa

Vrbovka úzkolistá
Chamaenerion angustifolium

Palačinková rostlina
Pilea peperomioides

Slivoň jezojská
'Somei Yoshino'
Prunus x *yedoensis*
'Somei Yoshino'

Prvosenka pýřitá
Primula x *pubescens*

Lichořeřišnice větší
Tropaeolum majus

Fíkus lyrový
Ficus lyrata

Sasanka věncová
Anemone coronaria

Šťavel trojhranný
Oxalis triangularis

Bazalka pravá
Ocimum basilicum

ÚVOD

Když jste si k tomu kovovému plotu stoupli dostatečně blízko, připadalo vám, jako by tam vůbec nebyl. Dívali jste se mezerami, mezi prsty jste svírali pletivo a před vámi se rozprostíraly jen tančící bílé okvětní lístky. Sedmikrásky, tisíce sedmikrásek. Prchavý, horečnatý sen uprostřed cihel a betonu.

Naposledy jsem okolo nich prošla před několika týdny, když jsme se vraceli z večeře podávané na zahradě. Šlo o civilizovanou zábavu na nedělní večer: setkat se s přáteli, louskat ústřice a přikusovat k nim chléb. Někdo vyfotil společné selfie a zveřejnil ho na internetu jako jakýsi důkaz našeho pohodlí, našich úspěchů. Toho, co naše generace měla chtít — prosté lahůdky a stejně smýšlející lidé někde, odkud se dá dokonce i v Londýně první vlahou noc na konci jara dojít pěšky domů.

Vraceli jsme se s Joshem do bytu na kopci a drželi se za ruce. Zatáhla jsem ho zpátky, aby se na ty květiny podíval. Občas mě překvapovalo, že život je takový. Tak trochu komplikovaný vtip, tak trochu předstírání. Na jednu stranu jsem měla pocit, že je život až příliš dobrý na to, aby byl skutečný, ale na druhou stranu to nikdy nestačilo, vždy chyběl kousek čehosi, co by připomínalo ten burácející smysl života. Možná proto, že to tak vůbec nemělo být.

A pak to všechno prasklo a vzduch vyprchal tak rychle, až se mi zamotala hlava. Teď jsem tu stála a pozorovala to políčko nevyužívaného pozemku pokrytého lučními květinami a říkala si, kde asi skončím. Jak jsem žila v něčem, co už není. Kdyby někdo ty rostlinky posekal, vyrostly by příští rok znovu? Možná jsme je měli mít jen na těch pár dní, kdy se v pohasínajícím světle pohupovaly, a pak měly pod tíhou semen zvadnout.

Když jsem byla malá, používali jsme luční květiny jako zbraně. Dary přírody pro nás byly čímsi prozaickým i mocným, početnou municí nasazenou v neustálých smyšlených bitvách, které jsme na vesnici často sváděli.

Svízel se dal stáhnout, zmuchlat do kuličky a hodit na oběť tak lehce, že si toho v ideálním případě nevšimla ještě několik hodin. Nechali jsme naše cíle nevědomky chodit s jasně zelenými kuličkami nalepenými na tričku podél páteře, nebo ještě lépe na zadku, tak dlouho, dokud jim někdo neprozradil, co se jim přihodilo.

K jiným trestům se daly využít pampelišky. S příchodem května se jejich neupravené žluté květy rozvinuly v mnohem krásnější záplavu jemného chmýří a stali se z nich proroci. Ti, kteří z květu pampelišky sfoukli ochmýřená semínka, mohli svým dechem odhalit mnohé, ale většinou se rozhodli zjistit, zda se dva lidé — často vyplašená kamarádka a nejhezčí nebo naopak nejošklivější kluk ze třídy — mají rádi, nebo ne. Mocnější hrůza se však skrývala ve stonku rostliny. Ti, kteří se nechali přemluvit k olíznutí zlomeného stonku většinou proto, že jim ostatní tvrdili, jaká je čeká lahůdka, se místo toho setkali s notnou dávkou hořkosti z mléčné šťávy, jež jim přistála na jazyku. Nepříjemná

pachuť nechtěla odeznít a ke škodolibé radosti pachatele nutila napáleného zkroutit obličej.

Avšak nejzákeřnější ze všech zbraní byly traviny. Dny se prodlužovaly a trávy rostly do výšky, vlály ve větru a propukaly v klasy plné drobných bodců a semenných bomb. Jejich názvy jsme neznali, ale věděli jsme, jak vybrat tu správnou — tu se spoustou semínek, která nejsou příliš řídká. Honosné, načechrané druhy byly odvážnou volbou pro pokročilé, my zelenáči jsme sbírali ty lesklejší, ostnatější druhy, ale ty byly zas příliš malé a nedaly se dobře naverbovat do bitvy. Hodilo se mít něco mezi tím a člověk musel být zkušeným hledačem, aby to našel. Ačkoli moje sestra strávila první část dětství na předměstí, naučila se to rychle a své znalosti ještě upevnila dobrým vědomím toho, jak důvěřivá jsem a co chci. Zvolila si zbraň, řekla mi, ať si ji položím na jazyk, zatnu zuby a zavřu oči, jestliže chci zakusit, jaké to je létat. Když pak bylo stéblo na správném místě, touha létat řádně nažhavená, škubla sestra stonkem, jenž mi čouhal z úst, rozchechtala se a mně za zuby vybouchla tvrdá, suchá semínka. Otevřela jsem oči, dívala se, jak se mi sestra směje, a plivala jsem zdánlivě nekončící příval semínek, která jsem vybírala i z mezer mezi zuby. Na jazyku mi zůstala zcela nová změť nadávek.

Všechny ty triky jsem dobře znala, protože jsem často byla jejich obětí a málokdy se mi podařilo je oplatit. Snažila jsem se sice přimět Hannah, aby také mezi zuby skousla stéblo trávy, ale ona moc dobře věděla, co mám za lubem. Když jsme se přestěhovali na vesnici a já byla ještě moc malá na to, abych nastoupila do školy, stala jsem se jako nejmladší sestra dokonalou obětí těchto školáckých zločinů.

Ale i já se učila rychle, zorientovala jsem se na polích, na špatně značených pěšinách okolo našeho vesnického domku i na spoustě úvozů a vnímala jsem čas podle měnících se sklizní. Nikdy jsem neznala správné, odborné názvy ani zemědělské postupy, brala jsem vše tak, jak to bylo. Na křižovatkách cest a uliček jsem nacházela různé formy života i smrti. Ve sklenicích jsme do školy nosili žabí vajíčka a z hnízd vypadávala holá ptáčátka, jež se vydávala na průzkum až k nám na terasu s vykulenýma, ještě slepýma očima navrch hlavy. Po polích se proháněli divocí králíci. Zahlédnout jezevce mimo noru bylo možné jen tehdy, když ležel u cesty břichem vzhůru, tragikomicky nafouklý vlastními, zapáchajícími plyny. Během období bahnění ovcí panovaly několik týdnů radost i strach. Chápali jsme, že lidé mohou nosit dva vlněné svrchníky proto, že vznik nových věcí často doprovází smrt.

Rozuměli jsme i zákonitostem některých rostlin. Ze žaludů rostly duby, z kaštanů zase jírovec maďal. Tedy z těch, které jsme nenaložili do octa nebo nenechali v troubě ztvrdnout kvůli každoročním sbírkám či bitvám. Ať už byly naše šprýmy jakékoli, věděli jsme, že kopřivy jsou zákeřné a hrát si s nimi nesmíme. Ta pálivá, svědivá vyrážka způsobená pádem do jejich porostu! Zároveň jsme však také věděli, že někde poblíž určitě roste chladivý, jemný a uklidňující šťovík, který jsme si do šrámů na malých nožkách mohli vetřít. Zelená medicína nám protékala mezi prsty a lepila se na jejich konečky, jak jsme listy ve zpocených dlaních drtili.

Ale přes to všechno jsme své životy trávili pod střechou. Ve vesnici se sice dodržovaly ty nejzvláštnější tradice — rožnění prasete a házení ovčím měchýřem i nelítostné sou-

peření na výstavách úrody —, ale já byla tak jako tak dítětem devadesátých let a technologie a vábení budoucnosti mě lákaly stejně jako všechny ostatní. Jasně si pamatuji, jak nám ve školní studovně zařídili počítač Windows 95, a téměř stejně zřetelně si vzpomínám, jak nám o pár let později ukázali, jak se připojit k internetu. Možnosti online života se k naší generaci a těm okolo nás přihnaly jako přívalová vlna, a přesto dokázal málokdo říct, kam se vyvinou.

Jako náctiletá jsem na venkově mívala agorafobii. Tolik prostoru bez způsobu, jak z něj uniknout. Toužila jsem po městě, po Londýně, po chodnících a pouliční módě, po nebezpečí a vzrušení pramenících z něčeho jiného než jen ze strachu z příliš rychle jedoucího auta na neosvětlené vedlejší silnici. Ticho vesnice, nezměrnost její oblohy a někdy i malost smýšlení jejích obyvatel, to všechno mě dusilo. Mezitím se nás rodiče i učitelé ptali, čím chceme být, dotírali na nás, abychom si našli svá poslání, kariéry a pracovní pozice. Papouškovali jsme po nich a probudilo to v nás zoufalou touhu si nějakou tu budoucnost vymyslet. Já si vybrala profesi novinářky, někoho, kdo proměnil hru v práci. Chtěla jsem na stránkách číst vlastní slova. A tak jsem se postupně vydala do několika neustále se rozrůstajících měst. A na rostliny, roční období a jejich cykly, které jsem za sebou nechávala, jsem ani nepomyslela, dokud mi nedošlo, jak moc mi chybějí.

Když jsem se poprvé začala okolo pětadvaceti let o rostliny zajímat, vydávala jsem se na cestu, po které jsem měla kráčet jen velmi pomalu. Nešlo mi o vytváření něčeho, čím bych se chtěla okázale chlubit. Vlastně jsem to spíše tajila. Vypěstovat si závislost na zahradničení se považovalo za

zvláštní a staromódní, takovému koníčku se přece věnovali jen senioři a nudní lidé. To vyrovnané, trvalé potěšení, které vás zaplaví, když objevíte nový výhonek nebo rozvíjející se lístek, když otevřete dveře větrané komory a objevíte tucet rašících semínek klubajících se z pěstebního boxu v rohu, byste jen těžko zachytili na fotografii. A i kdyby ano, snímek by snadno zapadl mezi častějšími tématy na facebookové zdi mileniála — momentkami ze tří hodin ráno v nočním klubu v Hackney Wick nebo panoramaty z víkendu v Budapešti.

Vlastně jsem ani nechápala, proč mě to tak baví. Nebyla jsem k zahradničení vedená, nikdy předtím jsem neměla potřebu flóru studovat ani jsem netoužila po návštěvě botanické zahrady. Lákadla zahradničení — mírně nevkusná grafika, předpoklad znalostí a určité puntičkářství — mě stále nechávala chladnou. Věděla jsem jenom, že mi to činí čistou radost, kterou jsem jinde nepoznala — ani v jasných světlech Londýna, ani na populárních večírcích či ve skvělých fotoalbech. Oddat se rostlinám znamenalo ptát se na spoustu napínavých otázek o tom, proč a jak rostliny dělají to, co dělají. Chtěla jsem na ně znát odpovědi. Byla v tom tichá, nevyslovená výzva, nebylo zapotřebí ji kdekoli jinde vyjadřovat, stačilo na ni myslet. A na rozdíl od křiklavějších hnacích sil mého dosavadního života (mít nejlepší známky, získat titul, najít si skvělou práci, mít skupinu přátel, se kterými se budu bavit tak, aby to vypadalo dobře na sociálních sítích) jsem k zahradničení neměla žádné odhodlání. To, kolik snahy jsem kvůli rostlinkám vynaložila, sice ovlivnilo to, co vznikalo, ale přesto byl takový nezávazný vztah ošemetný. Ovládaly ho totiž živly, které jsem ovlivnit nedokázala. Jako někomu, kdo se dlouho snažil všechno

správným směrem dostrkat sám, mi to připadalo jako neustále uchvacující kouzelnický trik.

Stejně jako miliony lidí přede mnou jsem se i já přestěhovala do Londýna za prací. Jeho hluk i anonymita mě uklidňovaly a neustálé změny mě fascinovaly. Město je ale něco, co si lidé vytvořili z nutnosti, a ve výsledku této nutnosti se stále hůře žije. Nezbývá moc prostoru na úvahy a přemýšlení. Tady, daleko od stovek drobných, jemných změn ve vzduchu, na zemi i ve větvích, se na mě kladly zvláštní požadavky. Město vám změní priority a nutí vás soupeřit ve věcech, o kterých jste si nikdy nemysleli, že jsou podstatné: výše příjmu a to, kam pojedete na dovolenou. Ve městech nás žije více než kdy dříve. Generace mileniálů, ke které také patřím, se do těchto mas šedi, skla a oceli nahrnula, vrhla se do nedostatečných obydlí a dovolávala se práce v oborech poznamenaných recesí. Všichni jsme se snažili setřást očekávání svých rodičů a zároveň jsme si budovali nový způsob života. Raději jsme věci dělali, než je vlastnili, a to i když jsme se snažili pořídit si byt. Škrábali jsme se po kariérních žebříčcích k budoucnosti, která se nad námi kaleidoskopicky proměňovala a nedala se předvídat. Snažili jsme se být vším možným najednou a naučili se to všechno dobře předstírat, i když jsme měli pocit, že se nám nedaří ani jedno.

Žili jsme v izolaci od ostatních živých organismů kolem nás. K rostlinám jsme byli slepí a nechápali jsme význam zeleně, kterou jsme už nedokázali ani rozpoznat. A nebyli jsme první. Lidé po generace opouštěli venkov, kde vyrůstali, a stěhovali se za přepychovým bohatstvím měst. Země si nás ale nakonec vyžádá zpátky. Přistihneme se, že ty povzbuzující zelené oázy vyhledáváme. Vzdorujeme pravidlu

a doktríně o pěstování rostlin v půdě, která nám nepatří, a konejšíme tak srdce všech okolo i svá vlastní. Se zrodem smogu a sazí průmyslové revoluce začaly viktoriánské úřady ukrajovat místa pro parky, kde by se lidé díky zeleným plicím mohli nadechnout, když se jejich vlastní plíce zaplnily prachem. Když pak horečná, zběsilá rychlost vynálezu století své děti unavila a vyčerpala, pokusili se špičkoví tvůrci najít novou svobodu v navrhování zahrad.

Kam mezi tyto generace zapadáme my? Co nám v našich životech pod střechou formuje mysl, touhy a potřeby? Přistihla jsem se, že zase toužím po té ostré chuti nečekaných semen trávy. Chtěla jsem na jazyku zase pocítit to překvapení, něco darovaného, ač poměrně hrubě. Hledala jsem prostor. Nešlo ani tak o místo, kde jsem žila, protože město je obrovské a stejně úžasné jako frustrující, ale spíše o způsob myšlení. Jak jsem se dívala na ty sedmikrásky, celé minuty stála na chodníku a lidé mě spěšně míjeli, uvědomila jsem si, že hladovím. Hladovím po znalostech, té skromné superschopnosti, díky níž jsem uměla proměnit svízel v roubík, přezrálou ostružinu v inkoustovou svačinku a šťovík v medicínu. Zdálo se mi, že kdybych dokázala pochopit, jak tyto rostliny žijí, naslouchala tomu, proč kvetou a vadnou, objevila bych zcela nový způsob života.

Červen

Léto uštědří městu svůj první úder za stejně vysokého tlaku, jaký jej způsobí. Cihlové zdi natáhnou nečekané slunce a asfalt se pod paprsky peče a leskne. My se potíme, omylem navlečení v punčocháčích, kabátech a vysokých botách. Rozevře se nad námi obří dlaň a my ji oslavujeme tak, že se vyhrneme ven do zahrad i parků a za zvuku milionu zasyčení otevíráme pivní plechovky. Víme totiž, že to teplo nevydrží dlouho.

Lidé často zapomínají, jak mokrý a deštivý dokáže červen být. Slunečný víkend zkraje měsíce, který jisté novinové plátky často označí za vlnu veder, uvede léto do dveří, ačkoli slunovrat, bod zvratu mezi světlem a tmou, má nastat až za pár týdnů. Ale pak přijde déšť, vždy to tak je. A je to právě kombinace nečekaného výbuchu vedra a neustálého ševelení vytrvalého deště, díky čemuž rostliny bují.

Červen je totiž úrodný. Je to přestávka mezi líbeznou hojností jara a hřmotností vrcholného léta. V červnu všechno roste, vytahuje se do výšky a stojí na hraně bouřlivé změny. Topolovky raší ze země a plazí se nad obrubníky. Silnice lemované stromy jako by se pod větvemi, jež jsou obtěžkány listy, postupně zmenšovaly. Traviny divočí, vlají a zezadu se nám natahují po kolenou. Růže propukají v hebkost i aroma a jen čekají, až ztěžknou pod kapkami deště.

Je tolik poupat, že některá po přívalech vody a nárazech větru skončí na chodníku a pod nohama kolemjdoucích lehce křupají. Všude se to zelená a vše se hemží a raduje z rašícího tušení nového života. Slunovrat se blíží a převrací svět podle své osy. Mění tvar dní, které zaplňujeme všedními činnostmi.

Můj život chvíli plynul klidně. Přišlo třetí léto ve stejném domě, což bylo nejdelší období, které jsem po dvacítce strávila na jednom místě. Můj byt v sobě nesl tíhu ročních období, neboť shlížel na město ze čtvrtého patra domu, jenž stál na vršku kopce. U jídelního stolu zachytával světlo rozbřesku i soumraku. V zimě se často zapařil a vysrážená voda stékala v praméncích po oknech, vpouštěla matné ranní paprsky a hromadila se na parapetu. Bouřky s bytem lomcovaly. A za jasného, horkého léta jsme otevírali všechna okna a nechávali den proudit, dokud se na červenajících se zdech nevykreslily večerní siluety. Svižný vítr se pak prohnal chodbou, práskl na obou koncích bytu dveřmi, a přerušil tak jeho vybělený klid.

A tuto loď jsme s Joshem kormidlovali. Leskle bílý domov, který nám někdy připadal příliš dospělý na to, jaké věci jsme spolu posbírali, příliš uhlazený na to, co nás spojovalo: dobrodružství a chuť k jídlu.

Zamilovali jsme se o pět let dříve v jiné čtvrti při piknicích v parku a procházkách podél Temže. Trvalo celé horké týdny, než jsme se poprvé políbili. Došlo k tomu pár minut po půlnoci u lvů na Trafalgarském náměstí. Josh byl něčím dalším v tom novém, osamělém, rostoucím Londýně, z čeho jsem pila, něčím hořkým i osvěžujícím a já se ho nemohla nabažit. Potom už jsme byli téměř stále spolu. Spadli jsme

do vztahu, aniž jsme doopravdy věděli, co takové pouto obnáší. Jeho život po dvacítce se vpletl do mého. Byl tichem i zamyšlením k mému prudkému hluku a staral se o mě jako nikdo před ním. A já se ho mezitím snažila vytáhnout z těsného sevření jeho komfortní zóny.

Oba jsme byli pro toho druhého formujícím partnerem, tím, kdo jasně kvete na rozpukané půdě, zakoření v prasklinách mládí a roste dál navzdory rozmarům počasí. A odškrtávali jsme si kolonky mladé dospělosti: tančili jsme až do svítání, cestovali do dálek a pohádali se. Drželi jsme při sobě v nemoci i zármutku a naučili se toho druhého stavět na první místo, i když to někdy bolelo. Na této lásce jsme tvrdě pracovali. Sešili jsme ji dohromady z urputné podpory a pochopení, a i když to zrovna nešlo nejlépe, vystačili jsme si s tím. Naše životy se do sebe navzájem složily tak, jak se to často stává. Lidské origami, které jsme se naučili skládat.

Časem jsem měla pocit, že jsme přerostli v něco jiného, než kým jsme byli předtím. Spojovaly nás ambice a odhodlání dosáhnout vytoužené kariéry, ale i to, co jsme si spolu vybudovali — ty vzdušné zámky jazyka a humoru, smyšlené příběhy, ze kterých jsme si vyprávěli jen zdánlivě šifrované útržky. Jak jsme si v tom tajemství libovali, v té sněhové kouli, do níž jiní nesměli. Nikdy jsem nepotkala člověka, který by si dělal tolik starostí jako já. Díky Joshovi jsem působila uvolněně a v pohodě, což se ještě nikomu jinému nepovedlo. Ale zároveň jsem nepotkala nikoho, kdo by byl tak odhodlaný se o mě postarat, kdo by měl tak pevné morální hodnoty, kdo by tak nekompromisně trval na tom, co je správně a co ne, a komu to tak rychle myslelo. Líbilo se mi, jak se mi Josh jen pozvolna svěřoval. Poznat ho bylo

jako dozvědět se zasloužené tajemství. A když jsme proto kvůli tomu dospěli dříve než všichni ostatní, ani nám to nevadilo, protože jsme dospěli spolu.

Byt symbolizoval velký krok, závazek zabalený do papírování a právnické hantýrky. Vázal všechno dohromady. Patřili jsme k hrstce šťastných mileniálů, kteří měli vlastní bydlení, a navíc v Londýně. Díky dědictví, štědrosti ostatních a na svůj věk nevídané vyspělosti jsme se vzepřeli hrůzám z novinových titulků. Byt byl postavený z malty a cihel, ale já se k němu chovala, jako by to byla skořápka. Vzácný a často bláhový obal našich rašících životů. Vlastně to byla spíše nová hračka, kterou nám věnovali, než místo k životu.

Snažili jsme se vytvořit domov, který by zahalil pohodlím i naši mladou unavenost světem, takový domov, který by vypadal jako z nástěnky na Pinterestu s úlovky nábytku darovaného za odvoz. Novost bytu časem opadla. Vedli jsme v něm obyčejný život, připravovali sendviče a čistili si zuby. Našli jsme si nájemníka, aby nám pomohl platit účty, a zvykli jsme si chodit spát každý v jinou dobu. A já začala balkonovými dveřmi nakukovat za hranice bytu do okolního světa.

Balkon jsem měla z celého bytu nejraději. Líbilo se mi, jak byl droboučký. Na délku neměřil ani čtyři metry, na šířku měl sotva metr a z obou stran ho ohraničovaly větrem ošlehané prosklené dveře. Byly tak malé, že když do nich lidé opatrně vešli bokem, s nervózním uchechtnutím poznamenali, že by se tam mohli zaseknout. Když jsem však dveřmi prošla já, pocítila jsem příval svobody. Dívat se k obloze a připadat si, jako bych byla její součástí, znamenalo pořádně dýchat. Cítila jsem, že mám větší plíce, že mám vzduch kam vydechovat.

Váhavě jsem balkon začala kolonizovat. Přistihla jsem se, že na této nebeské plošině trávím stále více času. Chtěla jsem na místo tak sužované povětrnostními vlivy přinést život. Začala jsem bylinkami — máta, tymián a šalvěj — a namačkala jsem je ve skupinách a s propletenými kořeny do velkých plechovek od rajčat, které jsem zachránila před jednou pizzerií. Ubohá, voňavá tělíčka bylinek jsem pak do několika týdnů utopila. Zvykla jsem si v neděli brzy ráno vyrazit do východního města na trh s květinami na Columbia Road s dvacetilibrovou bankovkou v ruce. Všechno, co se mi líbilo, jsem naskládala do tašek a odvezla vlakem domů, kde jsem to nevědomky a v dobré víře všemi možnými způsoby mučila. Levné rostlinky ze Sainsbury's a z Lidlu představují pro zahrádkáře dobrý trénink. Bylinky mi často umřely, jindy mě ale překvapily. Chvíli mi trvalo, než jsem pochopila, že před zaléváním musím sáhnout do půdy, abych zjistila, jestli má rostlinka žízeň, nebo ne. Místo toho jsem prostě prolévala tekutou láskou už tak zmáčené kořeny. Vystavovala jsem křehký růst krutým vichrům. Když se rostlinky, ač chatrné, vytáhly do výšky, považovala jsem to za triumf, místo abych rozpoznala známky zoufalého volání po světle nebo výživě. A když mi rostliny vyběhly do květu (rozkvetly, aby vytvořily semena v posledním záchvěvu energie, než předčasně odumřou), nechala jsem je kvést a pozorovala je se zájmem i pýchou. Některé byly ospravedlnitelně nádherné a dodnes nechávám rokety s radostí do květu vyběhnout. Jejich jemné, bílé kvítky ve tvaru větrných mlýnů jsou jedny z mých nejoblíbenějších. Těsně předtím, než se květ promění v semena, je ustřihnu ze stonků, přidám do salátu a vychutnávám si originalitu jejich jemné, oříškové chuti.

Vyrostla jsem sice na venkově jako vnučka dvou mužů, kteří měli skleníky i zeleninové záhonky, které bavilo vytrhávat plevel a kteří porušovali své čestné zásady krádením řízků k roubování ze zahrad National Trust, ale já se o zahradničení začala zajímat až nyní.

Ne že bych měla k přírodě odpor. Dětství jsem strávila ježděním na kole, dobýváním polí a stavěním bunkrů. Ale někdo musel přečíst všechny ty knížky a namalovat ty obrázky. Nějakou dobu mě také fascinovaly náramky přátelství a taneční kroky. V sedmi letech mi nařídili nosit brýle a já jimi byla přímo posedlá. Byla jsem tím typem dítěte, které se tak dlouho zdráhá hrát si venku, až mu maminka musí vyhrožovat přestěhováním do bytu bez zahrady, pokud dítě ven nepůjde.

Když začala o dvě desítky let později klíčit semínka mého zájmu, nebylo zahradničení zrovna v módě. Nejdříve mi to připadalo jako to nejpatetičtější rebelství. Nebrala jsem drogy ani nedobývala žádné sexuální hranice, jen zemi pod svýma nohama. Nechodila jsem do nočních klubů ani na pozdní snídaně, netrávila prodloužené víkendy v Kodani ani dovolenou s přáteli na ostrově Koh Samui. Od lidí v mém věku se očekávala spousta činností, často všechny naráz — cestovat, mít tvůrčí práci, chodit na večírky, dělat dobrý dojem a mít stále proměnlivější milostný život —, ale pěstování rostlin společnost nikdy nepředepisovala.

A proč také? Půda pod našima nohama byla něco cizího, něco, od čeho jsme se měli odrazit do závratné stratosféry příslibu začátku tisíciletí. Vychovali nás rodiče, kteří byli svědky vzestupu supermarketů, a my, narození v posledních desetiletích dvacátého století, jsme už o dvě generace

vzdálení od lidí, kteří žili proto, aby jedli a užívali si. Předzahrádky se v devadesátých letech neudržovaly, spíše se betonovaly. Pokojové rostliny vystřídaly umělé a sušené květiny. Na místech bývalých skleníků vznikaly pergoly, garáže a nekonečné metry dlažby.

Naučili jsme se základy péče o domácnost — jak vařit, uklízet a nacházet starý nábytek odložený na chodníku —, ale péče o život venku už nebyla důležitá. Rostliny ztratily účel. I na venkově se staly jen jakousi hranicí, jež nás oddělovala od ostatních lidí. Já toužila po asfaltu, hluku a svobodě, kterou mi dávalo vědomí, že mám v docházkové vzdálenosti obchod otevřený čtyřiadvacet hodin denně, a tak jsem za tím šla. Nejdříve do Newcastlu, pak na chvíli do New Yorku a nakonec do Londýna, kde nejspíš ještě nějakou chvíli zůstanu.

A přesto jsem potichu něco pěstovala. V červnu se už jasmín nesměle vinul po okapu a fialové odrůdě bazalky rašily lístky, ačkoli stála ve stinném rohu. A rostlinka cukety vykvetla, když ještě byla sazenička, ačkoli její podvyživené lístky brzy onemocněly padlím (cukety potřebují stejně jako většina zeleniny co nejvíce prostoru i výživy, ale já jim nedávala ani jedno). Hrachory, které jsem vypěstovala ze semínka z obchodu, dostaly vlastní oporu. Nikdy nevykvetly, ale když se na to dívám zpětně, nebyl to od rostlinek, kterým se obvykle nechce ani klíčit, zas tak špatný výkon. Poslední dobou jsem se cítila nevysvětlitelně mimo život, jaký jsem žila, jako bych se jím nechala unášet jen proto, že se to ode mě očekávalo. Zábava, práce, láska — jako by je někdo utlumil. Rostliny mi ale poskytovaly opravdové vzrušení — s každým rozvíjejícím se lístkem a každým výhonkem klubajícím se nad povrch.

O zahrádku jsem pečovala s bezstarostností poháněnou zvědavostí, drobnými úspěchy i zdrcujícími nezdary. Na investice do pokusů jsem neměla peníze, proto jsem se probírala odpadky. Plata letniček (vyklíčí, vykvetou a vysemení se za jediný rok) jsem sázela do různých zachráněných obalů: dřevěných palet, plechovek od oleje, nalezených u chodníku před indickými restauracemi, a zbylých plastových kyblíčků, které jsem sebrala v zahradnictví. Druhé léto jsem hrachory nechala šplhat po šeredném vigvamu, který jsem postavila ze suchého dřeva, posbíraného v parku, a z provázku. Třetí jaro jsem stejným provázkem přivázala pletivo k cihlové zdi domu, aby se mohla úroda toho roku plazit po něm.

Představovala jsem si, jak hrachory porostou do výšky, ačkoli často spíše ochably. O různých typech hnojiv, hladu zahrádky v květináči a o výhodách dobré výživy jsem se ještě měla co učit. Začínala jsem teprve chápat základy světla, přístřeší a prostoru, a to díky vlastním chybám i mnohdy matoucímu prohledávání internetu. Chtěla jsem vypěstovat všechno, pocítit něžné hranice přírody tak, že se je pokusím překročit. Mangold v malém květináči neporoste, ale když do něj vysejete celý balíček semen hořčice a optimisticky použijete znovu jejich kompost, pak ano, po dvou ročních obdobích se objeví listy.

Znalosti se mi hromadily jako prach, aniž bych si to uvědomovala nebo je nějak měřila. Další den jich prostě bylo více než den předtím. Posouvaly se a přetrvávaly, měnily se podle ročních období, s úspěchem rostly a ustávaly s porážkou, ale nikdy nevyprchaly. A mé nadšení narůstalo s nimi. Tak nějak neurčitě jsem začala toužit po balkoně a po tom, co tam rostlo. Celé roky byl balkon spíše šedivý než zelený,

ale v té chatrné sbírce květináčů, kyblíků a plechovek žilo něco, co existovalo někde ve škvírách mezi biologií a mou nadvládou. Stávala jsem v balkonových dveřích s čelem opřeným o sklo, dokud mi — byla-li zima — opar z mého dechu nezastínil výhled. Josh se mě ptával, co tam dělám, a já vždy odpovídala stejně: „Jen se dívám."

Balkon byl vždy plný nekonečného množství fascinujících věcí, ale vždy zůstal jen mým místem. Ostatní včetně Joshe tam občas vylezli v ponožkách (já měla u dveří odporné pantofle, které jsem stále odmítala vyhodit) a nevěděli, kam si stoupnout, kam koukat ani kam zapadnout. Pěstovala jsem si vlastní kuklu, aniž jsem někdy přemýšlela proč.

Uvnitř se byt mezitím stával stále více Joshovým místem. Mě to ale rozčilovalo. Z úklidu se stal každodenní rituál, protože jsem se do prostoru sdíleného dvěma lidmi pokoušela vtisknout vlastní představu o pořádku. O víkendu jsem celé dopoledne drhla jeho nejdivnější zákoutí a zoufale si přála, aby to tam bylo pěkné.

Čas od času mezi mnou a Joshem probleskla čistá radost, taková, která vzniká po letech známosti, hodina hysterického smíchu z prostého blbnutí. Ale z místností, kde jsme bydleli, se stávalo také tiché bitevní pole. Strategie protivníka spočívaly v banalitách. Boty na špatném místě a tři dny staré noviny, jež jsou položené u koše, ale nikdy přímo v koši. V takových chvílích to bylo těžké a náročné a byt mi připadal jako orlí hnízdo usazené na kopci a přehlížející ze svých oken celý Londýn. Jakási klec. Dívala jsem se přes řeku na východ, kde jsme bydleli předtím a kde stále přebývala většina mých přátel, a přemýšlela jsem, o co asi přicházím.

Nedokázala jsem tu frustraci pochopit. Tu zvláštní osamělost života v takové blízkosti s ostatními lidmi, jejichž životy neustále pozorujete na monitorech. Udělala jsem přece všechno, co se ode mě očekávalo. Pracovala jsem s tvrdošíjným zápalem generace, které vtloukali do hlavy, že nejdůležitější je vzdělání, vzdělání a zase vzdělání. Vycepovali nás v systému zkoušek, v němž se z úspěchu stala rutina a téměř dokonalé známky i dobré tituly na sebe nenechaly dlouho čekat. Pak ale přišel trh práce, kde jste za měsíce neplaceného lopocení dostali jen sotva patrný náznak příslibu stálejšího zaměstnání. Protloukala jsem se tím, psala, pracovala a brala léky na kocovinu ve víře, že kariéra znamená mít své jméno vytištěné v novinách a časopisech, které lidé už stejně nekupovali. Plnila jsem si téměř směšný sen živit se vlastními slovy.

Práce pak časem přišla. Stala jsem se výkonnou redaktorkou v moderním, svěžím start-upu, kde mi na uvítanou dali nový notebook a smartphone, čímž se mezi mnou a kanceláří vytvořilo zvláštní neviditelné pouto. Ve dvaceti čtyřech letech se mi povedlo sehnat takovou práci, která působila dobře na večírcích — psaní článků o popkultuře do seriózních novin —, a ve spoustě ohledů jsem si tak splnila sny, které jsem před deseti lety měla. Když to šlo dobře, připadalo mi, že se vznáším. Chodila jsem na koncerty a festivaly, psala o nich a za mé názory nasáklé podceňováním sebe samé mi ještě platili. Šlo však o odměny za to, že jsem se neustále horko těžko snažila zas a znovu dokazovat, že na to mám, a že jsem zvládala spolknout občasná odmítnutí, když jsem nebyla dost dobrá. Pro mé přátele jsem byla ta, které se to povedlo. Pro všechny kolegy v práci jsem byla jen nováček, jehož to ještě neznechutilo.

Všechen ten úprk — z dětství do školy, ze školy na univerzitu, z univerzity do praxe — vedl ke dnům stráveným za stolem. Hrnky čaje, svačiny nad klávesnicí a mírný nárůst na výplatní pásce mi dovolovaly obývat, nikdy však skutečně užívat město, které si mohli dovolit jen ti nejbohatší. Dychtivost, jež mě tam dohnala, se změnila a utišila. Někdy se mi dařilo mít jméno u fotografie, otištěný článek či komentář na úvodní stránce, jindy jsem však měla pocit, že se mi to už nikdy nepovede. Z práce se stal prostředek k proplacení dovolené, kterou jsme čerpali stále častěji, a přetékající složka s doručenou poštou. Někde mezi kantýnou a klávesnicí jsem ztratila ambice. Přestalo mi na tom všem tolik záležet.

Londýn už nebyl svatým grálem, ale spíše místem, kde jsem skončila, abych tu pracovala. Pospíchala jsem městem mezi prací a hospodou nebo nějakou akcí a domovem a velikost Londýna jsem vnímala, jen když jsem přejížděla Temži a mžourala na všechna ta světla. Nakonec jsem trávila hodiny přilepená k pohovce, sledovala nějaký škvár na Netflixu a nechávala ho, aby mi zaplnil celý večer: nové díly začínaly dříve, než jsem je stihla vypnout. Zatímco mí přátelé chodili na večírky, randili nebo také sledovali Netflix na jiném notebooku z jiné pohovky v jiné čtvrti města, já se bořila do fiktivních životů, jež přede mnou probleskovaly, ťukala jsem příspěvky na Twitteru a posílala zprávy přes WhatsApp a Instagram, dokud jediné hodiny, které jsem netrávila před rozsvíceným monitorem, byly ty, během nichž jsem spala.

Ale možná se tomu nedalo vyhnout. Moji generaci — která vyrostla na foukacích fixech a pevnosti Boyard v televizi — nabádali, aby si více než venku libovala online. Gameboye, playstationy, Nokia 2210 a dospívání řízené pomocí

MSN, to všechno byly plastem obalené požitky prvních britských teenagerů, kteří žili v kyberprostoru a kteří jako poslední vyrostli bez něj. Pod střechou jsme se pak učili psát všemi deseti i stahovat hudbu a úměrně k růstu názvů značek stoupala i naše poptávka po okamžitém uspokojení. Přeskakující písnička modemu, opakující se při každém zvonění telefonu, odezněla v dálce, když i na venkov dorazilo širokopásmové připojení. O přijetí na univerzitu jsem se dozvěděla z e-mailu od kanceláře pro přijímací řízení UCAS, ještě než jsem si ve škole vyzvedla maturitní vysvědčení.

Digitální věk je zvláštní a zkreslený. Na Twitteru se zprávy šíří v řádu minut, lidé na Instagramu zdánlivě přeskakují z jedné země do druhé. V práci jsem vždy tiše soutěžila s lidmi z jiných mediálních společností, abych jako první vyvěsila na internet stejný útržek zprávy ze světa zábavy. Ve všem jsme museli být první, a to rychle. Ze skutečnosti, že jsme absolvovali univerzitu bez chytrých telefonů a bez wifi, se stal jakýsi starosvětský vtípek, jako bychom se z temného středověku teleportovali do blyštivého světa našich přístrojů. Tou rychlostí se ostatní věci zhustily. Povedlo se mi dospět do pětadvaceti let ve zdánlivé idyle (hodný přítel, krásný byt, dovolená, kterou se člověk může pochlubit na Instagramu), ale ani jsem nevěděla, jak k tomu došlo, kromě toho, že jsem měla zatracené štěstí.

Připadala jsem si, jako bych se vznášela v nějakém zvláštním, náhodném polospánku, přestože jsem rozhodně byla šťastná. Měla jsem se opravdu dobře. Mezi mnou a Joshem panovala lehkost a každý jsme se odděleně věnovali odlišným zájmům. Já se pustila do zahradničení, on mě za to láskyplně škádlil a já jeho dobíráním okouzleně pohrdala. Ta spokojenost mě dusila a jako tlumič sirén

přehlušila jakékoli varovné signály. Naší budoucností jsem si byla jistá, věděla jsem, že se naše životy propletou do společné existence. Josh tu prostě byl a vždycky měl být. Vytvořili jsme si závazky typické pro mnohem starší, oddanější páry — předplatné novin, dálkové lety, kusy nábytku, na něž jsme si našetřili a radovali se z nich. Žertovali jsme o tom, jací budeme, až zestárneme. Cítila jsem se při tom s ním tak bezpečně. V mých očích jsme byli nepopiratelná jistota.

Dny života a týdny práce se někdy vlekly, jindy okolo mě prosvištěly. Proto jsem si zvykla k zaznamenání plynoucího času pozorovat oblohu. Z bytu jsme měli výhled od Battersea po centrum Canary Wharf a všechno mezi tím bylo v porovnání se září mrakodrapu Shard maličké. Ani to všechno se ale nevyrovnalo malované obloze nad městem, která se s každou uběhlou minutou měnila. Mračna houstla a barvy se přetvářely při tichém představení, které se odehrávalo bez ohledu na to, kdo se dívá. V zachycených okamžicích rozbřesku a soumraku jsem tak pochopila, jak slunce s každým uplynulým dnem cestuje po obzoru. Při sledování oblohy z balkonu jsem celé hodiny rozplétala drobné záhady, a dokázala jsem tak zařadit své stále se zmenšující já do nepředstavitelně širšího systému, který jsem nijak neovládala.

To ráno, kdy se vše rozpadlo, byla obloha jasná. Ta tmavá a nepoddajná modř, pod kterou pak zemi rozkrajují stíny. Dívala jsem se na ni a lžící si bezmyšlenkovitě nabírala vločky, když vtom vešel do místnosti Josh a řekl, že si chce dát pauzu. Že si musíme dát pauzu. Jen o pár minut dříve jsem vyklouzla z jeho spící náruče. To přece nedávalo smysl. Nedokázala jsem zpracovat, co se stalo, a ani jsem nechtěla.

Nejspíš se mi to snažil nějak vysvětlit, ale nepamatuji si, co řekl, slova mi k uším doléhala zkreslená, jako by mluvil pod vodou. Vločky v misce zvlhly a pomalu se ve šplouchajícím mléku rozpadaly. Cítila jsem se v tom všem ponořená. A když jsem vyplula zpět na hladinu a nadechla se, zněla mi v hlavě jediná věta: „Připadá mi, že tě přestávám milovat."

Následujících pár hodin se odvíjelo jako špulka nití. Mé vnitřnosti sebou chtěly praštit o zem a nechat tento i následující den, aby se s tím vším vypořádaly, dokud tento očistec nepomine, ale zapřely se s odhodláním fungovat dál, jako by se nic nestalo. Má generace obhajovala otevřenost, mluvení o úzkostech a o duševním zdraví, ale to platilo hlavně na internetu. Nutkavá potřeba ukázat se v práci, odpracovat si to své a odejít pozdě a s úsměvem, ta byla mnohem pevněji zakotvená. Čekaly mě praktické úkoly, a proto jsem se s tou odpornou záležitostí vypořádala — stála jsem ve sprše, kde jsem řvala vzteky a zmatením, a dovolila si na pár minut se zhroutit. Pak jsem nasadila statečný výraz a celý následující rok prostě šla dál. Někdy se mi to dařilo lépe, jindy hůře.

Netroufala jsem si přiznat, co se stalo. Rozevřelo by to prasklinu, kterou bych neuměla zacelit. Nebyl to tehdy běžný pracovní den. V našem bytě se natáčelo, a já proto musela zkombinovat vysílatelný výraz s vyrovnaností hostitelky. Pokaždé když se mě někdo z kolegů zeptal na přítele, s nímž jsem byt sdílela, jsem musela tajit, že zrovna odešel, a v uších mi tepala krev. Na oběd jsme zašli do restaurace přes ulici, a zatímco ostatní zápasili s vidličkou a majonézou, mně se do očí draly slzy. Honem jsem

je spolkla a doufala jsem, že si jich nikdo nevšiml. Uvnitř jsem ale panikařila. Cítila jsem se, jako by se mi život skutálel ze srázu do špíny na zemi a já se na něj jen dívala a věděla, že není komu zavolat o pomoc. Představa života bez toho, že by Josh vešel do dveří a pozdravil mě, byla děsivá.

Když se vrátil, zabalil si menší kufr a zase odešel, bylo venku ještě světlo. Uvědomila jsem si, že mě nemiloval tak, jak jsem si myslela, a už to trvalo nějakou dobu. Zmateně jsme se dohodli, že nebudeme v kontaktu, dáme si navzájem prostor, aby Josh mohl zjistit, zda se ke mně chce vrátit, zda je toho vůbec schopný.

Když mě na chvíli přešel strach, říkala jsem si, že to je jenom výkyv, drobná krize, nezbytný zádrhel v bohaté tapiserii, která se měla stát naším společným životem. Možná si na to za několik let vzpomeneme, utrousíme na večírcích pár vtipů a protočíme oči v sloup. Ano, přesně to bychom udělali. To bylo přece mnohem logičtější, než aby se všechno prostě zhroutilo. Dali jsme si jednoduše pauzu a po ní se navzájem sebereme a staneme se silnějším a šťastnějším párem.

Ale přesně takové popírání stálo i za mým překvapením z Joshova odchodu. Poněvadž jsem se snažila být vším naráz — novinářkou, všestrannou dvacátnicí, příjemným společníkem na večírcích, milovanou kamarádkou, jedinečnou přítelkyní —, přestala jsem si připouštět, že mi některé z těchto rolí přestávají jít, že není možné dělat všechno najednou. To, co jsem měla, vypadalo dobře na papíře. Život, o kterém nám tvrdili, že máme chtít. Když jsem ho konečně získala, ukázalo se, že to není to pravé, ale já se raději potichu rozhodla, že to prostě to pravé být musí. Zatímco se Josh trápil v poutech našeho vztahu a děsil ho stále